

ÅRSRAPPORT

2015

Vi ble «Årets Friluftsråd» i 2015

11

Vi kartlegger og verdsetter friluftsområder

20

Friluftsskolen – årets høydepunkt

18

«Friluftslivets År» – en 365 dagers friluftsfest

7

Landets sprekeste styreleder på tur. Foto: Privat.

2015 – Ishavskystens år!

Det startet tidlig i januar, med vardebrenning fra Lindesnes i sør og nordover til Karlsøy, den nordligste kommunen som deltok. Vardene ble tent 13. januar på samme klokkeslett klokken 19.00, og fra lufta kunne man se landets nordligste og sørligste friluftsråd var forent med brennende varder.

«Friluftslivets År» var så absolutt vårt år! Gjennom hele 2015 var det stor aktivitet i alle kommunene, både sommer som vinter. Vi har hatt store og små prosjekter, fra humlekurs, kurs i allemannsrett, kurs om sjømat til «Friluftsliv for alle» og friluftsskoler.

Ved ansettelse av ny prosjektmedarbeider fikk kartleggingsarbeidet av verdifulle friluftsområder en ny start, og vi er godt i gang med arbeidet i Balsfjord, Karlsøy, Lyngen og Tromsø. Dette er et viktig arbeid for å sikre at alle har muligheten til å drive et variert friluftsliv både i nærmiljøet og i naturen ellers.

Ordførerne har vært på tur, og i forbindelse med kommunevalget ble det gjennomført friluftspolitisk stafett i alle kommunene. Friluftsliv er folkets suverent mest foretrukne aktivitetsform. Samtidig er naturen en viktig plass for å finne stillhet og ro i en travel hverdag. Men

friluftsliv vokser ikke på trær, og det trengs engasjerte friluftspolitikere til for å ta vare på og tilrettelegge for friluftsliv.

Det har vært både spennende og utfordrende å være styreleder i et ungt og engasjert friluftsråd, og takket de engasjerte ansatte og styret så kom belønningen i sommer; Ishavskysten friluftsråd ble kåret til «Årets friluftsråd» i 2015!

Prisen vant vi for vårt arbeid med «Friluftsliv for alle». Dette prosjektet har friluftsrådet gjennomført i tett samarbeid med frivillige lag og organisasjoner i medlemskommunene, og det har vært stor og bred deltagelse.

2015 var så absolutt vårt år, gratulerer til oss alle for innsatsen!

Friluftshilsen fra
Mona Pedersen
Styreleder

FORSIDE: Blide og glade elever gjorde Friluftsskolen til en stor suksess.
FORSIDEFOTO: Tine Marie Hagelin.
ØVRIGE FOTO: Tine Marie Hagelin, Oddrun Skjemstad, Hugo Tingvoll, Elisabeth Bjerke Råstad, Amund Hagen Kristiansen, Maja Sjöskog Kvalvik, Bente Rognli, Synnøve Løvland, Marianne Reusch, Eivind Høstmark Borge, Kjetil Letto og Geir Arne Simonsen.
REDAKTØR: Ishavskysten friluftsråd
LAYOUT: ID Design AS
TRYKK: Rådhuset i Tromsø
DISTRIBUSJON: Denne publikasjonen sendes til samarbeidspartnere og medlemskommunene.
KONTAKT: www.ishavskysten.no

Innhold

Friluftsliv – gratis glede for store og små	4
Ishavskysten friluftsråd – ditt friluftsråd	6
«Friluftslivets År» – en 365 dagers friluftsfest!	7
Markeringa av «Friluftslivets År»	8
Samarbeid gir styrke og resultater	10
Ishavskysten ble «Årets Friluftsråd» 2015	11
«Friluftsliv for alle»	12
«Turkameratene – vær en turvenn»	14
Aktivitetskonkurransen «Ti På Hjul»	16
Friluftsskole i fellesferien	18
Verdikartlegging og verdsetting av friluftslivsområder	20
Statlig sikring av friluftsområder	22
«Fellesprosjektet Fløya»	24
La humla zuuuuze...	26
Ordførertur – en årlig tradisjon	28
Turkartpakke Balsfjord og Storfjord	29
Kurs i 2015	29
Informasjonsarbeid	30
Media	31
Åpningen av «Friluftslivets Uke»	31
Prosjekter sammen med andre	32
Kommunenes utstyrbaser	35
Friluftsliv – fordi innbyggerne fortjener det!	36
Regnskap 2015	38

Se mot nord

*Se oftere mot nord.
Gå mot vinden,
du får rødere kinn.
Finn den ulendte stien.
Hold den.
Den er kortere.
Nord er best.
Vinterens flammevervel,
sommernattens mirakel*

*Gå mot vinden, klyv berg.
Se mot nord.
Ofte.
Det er langt dette landet.
Det meste er nord.*

Rolf Jakobsen

Vi ble «Årets Friluftsråd» i 2015!

11

Over 2000 fikk oppleve friluftslivets gleder med oss i 2015.

12

Vi er godt i gang med å kartlegge kommunenes friluftsområder.

20

Friluftsskole i fellesferien slo godt an!

18

Hopp i det! Selv om vi ikke får de behagelige bade-temperaturene, er det jo alltid forfriskende å ta seg et friluftsbad.

Det enkle er ofte det beste.

Friluftsliv – gratis glede for store og små

Vi er velsignet med vakker natur rett utenfor stuedøra – den ligger der og venter på oss. Bruk den både i uke-dagene og i helgene. Til de korte turene etter jobb, noen minutter på sykkelen, hva med en fisketur med ungene

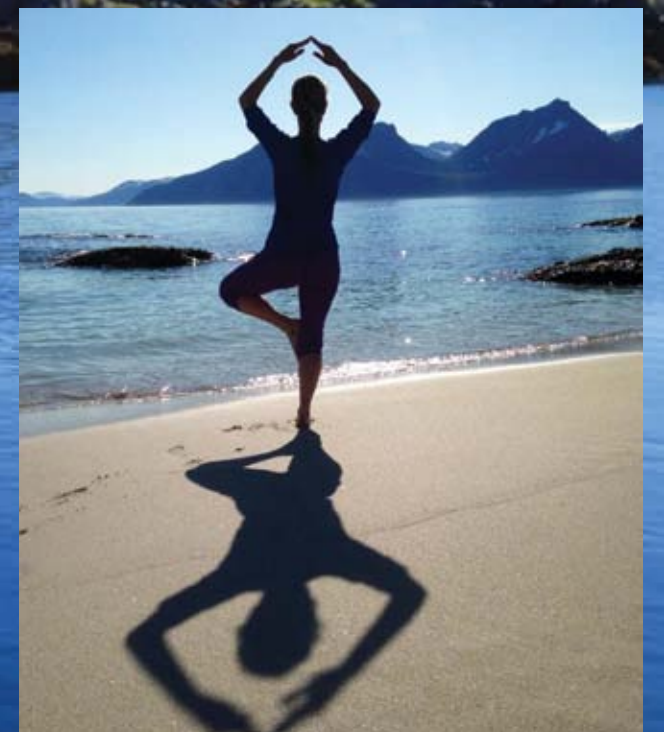
nede i fjæra? Eller hva med å ta middagen ute i det fri? Nyt årstidene- midnattsola og nordlyset. Hver tid har sin spesielle stemning. Hver dag er en god anledning til å gå på oppdagelsesferd i nærområdet sitt.

Fiskelykke.

Sopptur i Skulsfjorden.

Hva med å starte dagen med friluftsyoga?

Høstglede.

ISHAVSKYSTEN – ditt friluftsråd

friluftsråd

Din kommune er medlem av Ishavskysten friluftsråd som er et interkommunalt samarbeidsorgan. Ishavskysten friluftsråd er et kompetansesenter for friluftsliv i regionen og ivaretar friluftsoppgaver som er av lik karakter i våre medlemskommuner Tromsø, Balsfjord, Storfjord, Lyngen og Karlsøy. Vårt mål er at friluftsliv skal være en naturlig del av hverdagen for alle innbyggerne – uavhengig av alder, kjønn, nasjonalitet eller funksjonsnivå.

Medlemskommunene har et samlet landareal på 7 462 km² og nær 84 000 innbyggere. Friluftsrådet ble etablert i 2007.

Ishavskysten friluftsråd arbeider spesielt med:

- Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder.
- Aktivitetstilbud til barn og unge, funksjonshemmede og eldre.
- Turkart og turkort.
- Statlig sikring av friluftsområder.
- Friluftsliv i et folkehelseperspektiv.
- Skoleprosjektet «Læring i friluft».
- Tilrettelegging for friluftsliv.
- Informasjonsarbeid om friluftsliv.
- Friluftsskoler.

 Balsfjord kommune

 Karlsøy kommune

 Lyngen kommune

 Storfjord kommune

 Tromsø kommune

I 2015 var arbeidsfordelinga i administrasjonen slik:

Daglig leder (100%):

Tine Marie Hagelin

Friluftskoordinator (50%):

Elisabeth Bjerke Råstad / Amund Hagen Kristiansen

Prosjektleder for kartleggingsarbeidet (50%):

Maja Sjöskog Kvalvik

Ekstrahjelp (timesbasis):

Kristin Pedersen

Maja gikk opp i 75% stilling fra 1. sept hvor hun jobbet 25% med å revidere/oppdatere forvaltningsplanene for kommunenes statlig sikra friluftslivsområder.

Kontakt oss

Daglig leder: Tine Marie Hagelin

Tlf: 95 16 51 31 E-post: post@ishavskysten.no

www.ishavskysten.no

Styre

Mona Pedersen
Leif-Wiggo Ditlefsen

Felleslista
Felleslista (vara)

Bente Rognli
Tommy Strand

Ap
H (vara)

Bjørn Dølvik Johansen
Rigmor Hamnvik

H
SV (vara)

Trond Seppola
Idar Johansen

Ap
(vara)

Håvard Sørli
Bodil Ridderseth Larsen

V
H (vara)

Johnny Embrå
Liv Karin Kronstad

H
FrP (vara)

Isabell Pettersen Vikan
Erlend Lavoll Johannessen

H
V (vara)

Yngstemann på 11 år og eldstemann på 89 år storkoste seg på tur til Rekvika med «Turkameratene».

«Friluftslivets År»

– en 365 dagers friluftsfest!

Nå er det din tur!

2015 ble et aktivt, morsomt og hektisk år for Ishavskysten friluftsråd. Allerede før året hadde startet var vi godt i gang med ansettelsen av ny medarbeider og planlegginga av årets viktigste happening: nemlig at 2015 var «Friluftslivets År». I desember 2014 holdt daglig leder Tine Marie Hagelin en presentasjon for fylkestinget om «Friluftslivets År» og utfordret dem alle til å satse på friluftsliv i 2015. Vi utfordret og oppfordret Troms fylkeskommune til å bli et «Friluftslivets År»-fylke og samtidig være så ambisiøse at de skulle bli landets beste på friluftsliv. Ja, hvorfor ikke være så ambisiøs? De tok utfordringa og jammen ble ikke Troms fylke også rost opp i skyene på erfaringssamlinga for «Friluftslivets År» på Oppdal i desember for deres imponerende innsats på friluftsliv! For 2015 ble et år med et kontinuerlig fokus på friluftsliv fra januar til desember – hvor dugnadsånden kunne merkes i alle fjorder, fjell og fjærområder rundt om i kommunene. Intet unntak var det for Ishavskystens fem medlemskommuner, som alle gjorde vedtak om å være «Friluftslivets År»-kommuner. Noe de alle virkelig levde opp til, for det ble satset på friluftsliv i ulike arenaer i alle kommunene. 2015 var med andre ord et kjempeartig år å jobbe i Ishavskysten friluftsråd.

Friluftsrådernes Landsforbund (FL) gjorde en kjempegod jobb med å koordinere nasjonale friluftsprosjekter for alle friluftsrådene i landet. Takket være dem fikk vi økonomisk støtte til å arrangere enda flere morsomme friluftaktiviteter i «Friluftslivets År». Ishavskysten friluftsråd var med på fellessatsingene Friluftsskoler, allemannsretten og stien som ferdselsåre. Det resulterte i blant annet 4 superartige Friluftsskoler, dagsseminar om allemannsretten og turkort for kommunenes merka turstier.

Ambisiøse planer for 2015

Handlingsplanen for 2015 var ambisiøs og omfattende, med mange nye prosjekter og videreføring av de gode prosjektene fra tidligere år. Planen bar tydelig preg av at administrasjonen skulle styrkes, noe den også gjorde i løpet av vinteren. Først fikk vi Maja Sjöskog Kvalvik på plass den 19. januar. Hun ble vår egen kartlegger som skulle lede prosjektet med å kartlegge og verdsette alle medlemskommunenes friluftslivsområder. I april tok Amund Hagen Kristiansen over for Elisabeth Bjerke Råstad som friluftskoordinator, med ansvar for friluftsrådets aktivitetsprosjekter.

Markeringa av «Friluftslivets År»

«Friluftslivets År» ble markert med brask og bram over hele fylket den 13. januar. Alle våre medlemskommuner var med og markerte starten på et år som skulle sette friluftslivet på dagsorden, med åpninger utenfor rådhusene eller i barnehager og skoler.

I **Tromsø** markerte vi åpninga sammen med Midt-Troms friluftsråd, Troms fylkeskommune, FNF-Troms og Troms

Turlag utenfor domkirka i sentrum av Tromsø. Vi var så heldige å få selveste helseminister Bent Høie og tidligere ordfører Jens Johan Hjort til å åpne «Friluftslivets År». I tillegg hadde Norsk Friluftsliv en stor nasjonal konkurranse om å få så mange av landets innbyggere og ordførere til å sove ute fra 13.-14. januar. Mange ordførere i fylket tok utfordringen, og friluftsrådene og FNF var vertskap oppe på Prestvannet for 8 ordførere og 7 rådmenn.

Helseminister Høie og arrangørene av åpningen FÅ15 i Tromsø.

Framtid i Nord: Åpning av «Friluftslivets År» 13. januar på Lyngseidet.

Nå er det din tur!

Ordførere og rådmenn rundt leirbålet ved Prestvannet.

I **Lyngen** inviterte kommunen til fakkeltog, gløgg og bålkos i Prestlevparken. Elever fra Eidebakken og to barnehager var med på åpninga. Det ble en hyggelig markering ute i kulda, hvor politiker Stein-Are Olsen stod for den offisielle åpningen.

I **Storfjord** var det naturbarnehagen som stod for åpninga den 13. januar.

I **Karlsøy** hadde de markering med vardebrenning ovenfor Kardemomme, og hadde man sett ladet fra lufta ville man sett landets nordligste og sørligste friluftsråd forent med brennende varder. I tillegg inviterte Kvinneutvalget i Karlsøy jeger- og fiskerforening til åpning oppe ved lavvoen ved Hansneshaugen. 25 store og små koste seg med kakao og vafler ute i den kalde januarhimmelen.

I **Balsfjord** markerte de friluftsåpninga med bålcaffe utenfor rådhuset på Storsteinnes.

Alt i alt ble åpninga en stor suksess!

- I løpet av året ble «Friluftslivets År» markert i ulike sammenhenger rundt om i medlemskommunene. Vi merket oss også en positiv giverglede hos Troms fylkeskommune og SpareBank 1 Nord-Norge i 2015, hvor vi har mottatt viktige økonomiske bidrag til våre prosjekter.
- Ishavskysten friluftsråd har holdt foredrag om viktigheten av friluftsliv på Fylkesmannen i Troms sin årlige konferanse «Sjumilssteget» i oktober.
- Vi har satt friluftsliv på dagsorden i kommunevalget med en egen friluftsstafett.

Vi har et godt samarbeid med Karlsøy Jeger og Fiskerforening og kommunen på friluftsliv.

Samarbeid gir styrke og resultater

Lagarbeid er nøkkelen til suksess! Vi i Ishavskysten friluftsråd ønsker å rette en gigantisk stor takk til alle våre samarbeidspartnere i medlemskommunene for det flotte samarbeidet i 2015 – uten dere hadde vi ikke kommet så langt som vi er i dag. Engasjementet, friluftsgleden og samarbeidsviljen som vi opplever i kommunene og i frivillige lag og foreninger er unik. Det er rett og slett kjempeartig å jobbe med friluftsliv i Ishavskysten friluftsråd – og det er takket være dere.

Samarbeidet har gitt frukter, og resultatet kan dere lese i denne årsrapporten. I samtlige prosjekter vi har gjennomført har enten kommunene og/eller frivilligheten deltatt. Så dette er en årsrapport som viser hva vi kan få til

Å merke stier er et billig folkehelseiltak!

Troms Turlag sprer friluftsglede og viktig friluftsinformasjon.

når vi samarbeider! Vi ønsker å slå et slag for dugnadsånden og medlemskommunenes utrolig dyktige lag og foreninger. Å tilrettelegge for friluftsliv og inspirere til friluftsliv styrkes ved å spille på lag med frivilligheten. Kommunene er heldige som har engasjerte frivillige som kan hjelpe til.

Tusen takk til Friluftsrådernes Landsforbund, Troms fylkeskommune, Miljødirektoratet og Sparebank 1 Nord-Norge for viktige økonomiske bidrag i 2015.

Kommunenes folkehelseansvar

Visste du at folkehelseloven fra 2011 gir kommunene et selvstendig ansvar i folkehelsearbeidet? Kommunen skal ha oversikt over utfordringene og sette i verk tiltak. Å legge til rette for økt fysisk aktivitet og naturopplevelser – særlig der folk bor – er en rimelig og effektiv måte å møte folkehelseutfordringer på. Ved å samarbeide med friluftsrådet og frivilligheten kan kommunene tilrettelegge for at friluftsliv blir et sentralt (og billig) tiltak for å holde innbyggerne sine friske og glade.

Ishavskysten ble «Årets friluftsråd» 2015

Hvert år deler Friluftsrådernes Landsforbund ut den gjeve prisen «Årets Friluftsråd» blant landets 24 friluftsråd. At Ishavskysten friluftsråd, i selveste friluftsåret, skulle være så heldige å gå helt til topps og bli kåret til «Årets Friluftsråd» er rett og slett stor stas! Utmerkelsen fikk vi for vår innsats med aktivitetsprosjektet «Friluftsliv for alle».

Friluftsrådernes Landsforbund legger følgende til grunn for prisen:

Med utgangspunkt i tiltak i andre friluftsråd har Ishavskysten utviklet et lokalt tilbud med tett samarbeid med andre organisasjoner og frivillige. Ishavskysten Friluftsråd startet, sammen med femten lag og foreninger i Tromsø og Balsfjord kommune, pilotprosjektet «Friluftsliv for alle» i 2014. Med dette tiltaket ivaretas viktige mål om nærmiljøbasert friluftsliv. Tiltaket når bredt ut. Målgruppen for prosjektet har barn og unge, men også foreldrene. Målet med prosjektet har vært å skape friluftsliv og naturglede, løfte fram det flotte til-

budet til frivillige lag og foreninger, vise fram de nære friluftsområdene i kommunene, vise hvor enkelt og gøy det er å være ute i naturen, og samtidig være i fysisk aktivitet. Friluftsrådet skulle ikke konkurrere med eksisterende tilbud, men samarbeide slik at disse tilbudene kunne nå enda bredere ut og til de som trenger dette tilbudet mest.

Fra mai til oktober ble det arrangert totalt 45 aktivitetsdager hvor lavterskel friluftsliv var i fokus. Friluftsrådet hadde ansvar for markedsføring og koordinering. Oppmøtet på hver av disse aktivitetsdagene var på mellom 20 og 90 deltakere. Hver aktivitetsdag var sammensatt av flere morsomme aktiviteter, matlaging og sosialt samvær. Det var ingen krav til påmelding, det var gratis, og alle var velkomne. De aller fleste aktivitetsdagene var i tillegg tilpasset rullestolbrukere

Sterk konkurranse

Ishavskysten Friluftsråd var en av totalt seks nominerte til «Årets Friluftsråd» 2015. De andre nominerte var Oslo og Omland Friluftsråd for sitt arbeid med Markaloven, Lister Friluftsråd for arbeidet med regionalparksamarbeid, Dalane Friluftsråd for arbeidet med aktivitetsparken på Låvaberget i Vannbassengan i Eigersund kommune, Friluftsrådet for Ålesund og Omland for utplassering av utstyrsbaser i alle ni medlemskommuner, og Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal for sitt arbeid med STikkUT.»

«Stolte og ydmyke tok vi i mot prisen og deler den med alle de flinke, engasjerte og ivrige lag og foreningene som utgjør «Friluftsliv for alle». For det er nettopp dem som fortjener ros, skryt, heder og ære!»

Tine Marie Hagelin

Styreleder i FL, Steinar Saghaug, delte ut prisen på årets Friluftskonferanse.

iTromsø: «Årets friluftsråd».

«Friluftsliv for alle»

– et aktivitetsrettet friluftstilbud til barn og unge

Naturen er for alle. Lufta er for alle. Friluftsliv er for alle. Det mener i alle fall Ishavskysten friluftsråd og sine medlemskommuner, og starta «Friluftsliv for alle» i alle medlemskommunene i «Friluftslivets År». «Friluftsliv for alle» fokuserer nettopp på dette med at alle skal få muligheten til å komme seg ut og glede seg over (friluftsliv)et. Målgruppen er barn og unge, men her er det plass til alle- uansett alder. Fra mars til oktober i år arr-angerte vi i samarbeid med 31 frivillige lag og foreninger 84 aktivitetsdager i Balsfjord, Tromsø, Karlsøy, Lyngen og Storfjord kommune. Det aller viktigste målet med «Friluftsliv for alle» er å ha det gøy ute i naturen.

På aktivitetsdagene har lokale lag og foreninger, med god hjelp fra friluftsrådet, kunnet tilby et bredt og variert tilbud med aktiviteter som blant annet bueskyting, lek og moro, kanopadling, fuglekikking, fiske og roing med Nordlandsbåter, stjernefiske, lagging av seljefløyter og bærplukk- ing. Avhengig av vær, vind og kommune har oppmøtet på hver aktivitetsdag vært mellom 10 og 130 mennesker. Til sammen har nesten 2100 mennesker deltatt i 2015. Hver

aktivitetsdag er sammensatt av morsomme aktiviteter, matlaging ute og sosialt samvær. Deltakelse krever ingen påmelding, det er gratis og alle er velkomne. De aller fleste av aktivitetsdagene har vært tilpasset for rullestolbruk- ere, og et varmt måltid blir alltid servert.

I 2015 fikk vi den store æren å bli tildelt prisen «Årets Friluftsråd» for prosjektet «Friluftsliv for alle». Ishavskysten friluftsråd har ansvaret for markedsføring av prosjek- tet. Brosjyrer med aktivitetskalender har blitt sendt ut til alle skolebarn på barnetrinnet, en Facebook-gruppe har blitt opprettet for hver av kommunene og plakater har blitt hengt opp på offentlige arenaer. I tillegg bidro lærere og helsesøstre med å informere om prosjek- tet på skolene, og lokalavisene har laget fine omtaler av aktivitetsdagene.

Prosjektet er inspirert av Friluftsrådet Vest og Dalane friluftsråd som har startet «Friluftsliv for alle» i sine medlemskommuner noen år tilbake. Prosjektet er finan- siert av FL og Troms Fylkeskommune.

Deltakelse på «Friluftsliv for alle» 2015

TROMSØ:	
Antall aktivitetsdager:	22
Antall deltagere:	815
BALSFJORD:	
Antall aktivitetsdager:	30
Antall deltagere:	428
STORFJORD + LYNGEN:	
Antall aktivitetsdager:	22
Antall deltagere:	451
KARLSØY:	
Antall aktivitetsdager:	10
Antall deltagere:	376
SAMLET ANTALL DELTAGERE:	2 070

«Friluftsliv for alle» samarbeid:

BALSFJORD: BULA-ungdomshus Storsteinnes, Sagelvatn utmarkslag, Balsfjord Bueskytterklubb, Øistein Hansen (Nordkjøbotn), Fjæremuseet Storsteinnes, Balsfjord og omegn Turlag, Malangen bygde- og idrettslag.

LYNGEN OG STORFJORD: Lyngsdalen Sanitetsforening, Vestre Storfjord Lysløypelag, Juniorgymmen (fritidsklubben Storfjord), Oteren Framlag, Nord Lenangen Grendelag, Aktiv ferie og fritid, Rottenvik bygdelag, U/L Trollvasstind.

TROMSØ: Troms Turlag, Arctandria, Nordnorsk Vitensenter, Statens Naturoppsyn, Norsk Orni- tologisk Forening, Tromsø Jeger- og Fiskeforening, speiderne, Tromsø Villmarkssenter og Fløya Bueskytterne.

KARLSØY: Kvinneutvalget (Karlsøy Jeger- og Fiskeforening), Karlsøy Jeger- og fiskeforening Ungdom, Vannareid Speidergruppe, UL Start, Ringvassøya Idrettslag, Husflidlaget Gamnes, ULAknot.

Fuglekikking med Statens Naturoppsyn og «Friluftsliv for alle»

«For et tilbud: 84 friluftsliv- aktiviteter sammen med 31 lag og foreninger fra mars til og med oktober»

Friluftskoordinator Amund Hagen Kristiansen

Nicolai og Anna på fuglekikking på Prestvannet.

«Så utrolig heldig vi e i Tromsø som kan få være med på dette, superarti før små og store, og all ære til fiskesuppekokkene, den va veldi go!»

Lena Ekrem Bryhn

Lek og moro i klatrejungelen i Skibotn lokket mange barn i Storfjord med ut på tur med «Friluftsliv for alle».

Oppdagelsesferd i fjæra engasjerer både store og små.

Pinnebrød er alltid en slager når man er ute og leker.

Å ro Nordlandsbåter med Arctandria ble en stor suksess.

50 deltakere deltok på åpninga av «Friluftsliv for alle». Turen gikk til den kjente Gaisagallasteinen i Lyngsdalen.

Pilotprosjekt i Tromsø kommune: «Turkameratene – vær en turvenn»

«Turkameratene» er på vei opp til Nattmålsfjellet.

I sol og tropevarme gikk «Turkameratene» til vakre Rekvika i Skulsfjord.

Årets første tur med «Turkameratene» gikk til Tegrafbukta. Til tross for regn ble 15 nye turkamerater med.

I 2015 startet friluftsrådet pilotprosjektet «Turkameratene» i Tromsø kommune. Hovedmålet var å være en sosial møteplass for voksne som både ønsket seg nye turkamerater og de som ønsker å være en turkamerat for andre.

Det ble laget en turkalender fra juni til oktober med lavterskelturer, som enten var arrangert av friluftsrådet selv eller av frivillige lag og foreninger. Totalt ble det arrangert 11 turer: sopptur, fjelltur, historisk vandring, fjæretur, byvandring m.m. På sesongens første tur rundt Sydspissen 2. juni fikk vi med prosjektleder for Tromsø-markaprojektet Henrik Romsaas og tidligere ordfører Jens Johan Hjort. Til tross for øsende regnvær møtte 14 nye turkamerater opp, samtlige var jenter/damer og det ble en veldig trivelig og lærerik tur rundt Sydspissen. Mange av de som var med første turen fortsatte å være med på turer utover sommeren.

Friluftsrådet ansatte en ekstra medarbeider, Kristin Pedersen, som turkamerat sammen med friluftsrådets egen friluftslivskoodrinator Amund Hagen Kristiansen. Kristin og Amund Hagen Kristiansen hadde hovedansvaret for prosjektet og lagde turprogram og var med på alle turene. Alle som var med signaliserte at dette var et tilbud de hadde savnet i kommunen.

Dato	Kl.	Tur	Arrangør	Oppmøtested	Konferansen (for deg som trenger transport)	Starttid info	Oppmerksomhet
26	17:30	Til kjert for på	Skulehytta i Skulefjord	Plassen 10 av 10	Rike turistpark	To busser 34 i Thorshegg	Miljømerke: miljøvennlig reise
16/6	09:00	Historisk vandring	Troms Fjell- og skiløperforening	Plassen 10 av 10	Rike turistpark	To busser 34 i Thorshegg	Miljømerke: miljøvennlig reise
30/6	11:00	Skulehytta i Skulefjord	Skulehytta i Skulefjord	Skulehytta i Skulefjord	Skulehytta i Skulefjord	To busser 34 i Thorshegg	Miljømerke: miljøvennlig reise
14/7	-	Ferie	-	-	-	-	-
20/7	17:00	Nattmålsfjellet	Skulehytta i Skulefjord	Plassen 10 av 10	Rike turistpark	To busser 34 i Thorshegg	Miljømerke: miljøvennlig reise
11/8	09:00	Rekvika, Skulefjord	Skulehytta i Skulefjord	Plassen 10 av 10	Rike turistpark	To busser 34 i Thorshegg	Miljømerke: miljøvennlig reise
25/8	17:00	Fjelltur	Skulehytta i Skulefjord	Plassen 10 av 10	Rike turistpark	To busser 34 i Thorshegg	Miljømerke: miljøvennlig reise
8/9	09:00	Sopptur	Skulehytta i Skulefjord	Plassen 10 av 10	Rike turistpark	To busser 34 i Thorshegg	Miljømerke: miljøvennlig reise
22/9	12:00	Tur i Tromsø	Skulehytta i Skulefjord	Plassen 10 av 10	Rike turistpark	To busser 34 i Thorshegg	Miljømerke: miljøvennlig reise
6/10	11:00	Sopptur i Varden	Skulehytta i Skulefjord	Plassen 10 av 10	Rike turistpark	To busser 34 i Thorshegg	Miljømerke: miljøvennlig reise

Turkalenderen for «Turkameratene».

«Rundt 90 personer var med på turene med «Turkameratene» denne sesongen, hvor yngste-mann var 11 år og eldste-mann 89 år.»

Friluftskoordinator Amund Hagen Kristiansen

Vi oppsummerer med at «Turkameratene» er et godt konsept som har stort potensiale, og som kan videreføres til de andre medlemskommunene etter hvert. Vi mottok 60 000 kr fra Troms fylkeskommune til prosjektet.

Aktivitetskonkurransen «Ti På Hjul» i medlemskommunene

iTromsø: «Ti På Hjul»

Landets første friluftskonkurranse tilrettelagt for hjulbrukere, «Ti På Hjul», startet juni 2015.

I samarbeid med Tromsø Handikapforbund og våre medlemskommuner lanserte Ishavskysten friluftsråd et helt nytt aktivitetsprosjekt for de som bruker hjul i hverdagen. Prosjektet heter selvsagt «Ti På Hjul» og er ment som et alternativ til Ti på Topp. Prosjektet har som mål å inspirere dem som av ulike årsaker ikke kan benytte seg av Ti På Topp-tilbudet, men som gjerne vil ut på tur i våre flotte friluftsområder.

I samarbeid med Balsfjord, Lyngen, Tromsø, Karlsøy og Storfjord kommune og Handikapforbundet i Tromsø har friluftsrådet valgt ut 10 fine turmål som er tilpasset hjulbrukere; enten det er rullestol, barnevogn eller rullator. Det er valgt ut to turmål fra hver av medlemskommunene til friluftsrådet. Turene har ulik lengde, og er gradert som varierte eller slake. Mange har gapahuk og bål plass og turene er prøvekjørt med elektrisk kombirullestol.

«Ti På Hjul»-turene gir varierte og spennende naturoplevelser. Vakre Jægervatnet i Lyngen, Tromsdalen i Tromsø, spektakulære Vannøya i Karlsøy, gammelskogen i Lulledalen i Storfjord og idylliske Juksavatn i Balsfjord tilbyr noe for en hver smak. De fleste av turene har gapahuk og bål plass, så dette er perfekte turer å ta med hele familien.

Vi kjørte en konkurranse om å besøke flest av disse tilrettelagte friluftsområdene i løpet av barmarksesongen 2015. Første tur til Skihytta i Tromsø kommune var med tidligere varaordfører Anni Skogman og leder av Tromsø Handikapforbund Laila Edvartsen. Nordlys var med på turen og lagde en fin sak om konkurransen. Det tar alltid tid å etablere et nytt prosjekt, så vi opplevde dessverre lav respons på deltakelsen i 2015. Det vil si at vi ikke vet med sikkerhet hvor mange som har benyttet seg av tilbudet da det i fjor ikke var hengt opp postkasser med bøker. I 2016 blir det hengt opp postkasser med egne bøker som deltakerne kan skrive seg inn i. Deltakerne skulle sende inn bilder fra turene sine etter endt sesong og motta premie om de hadde vært på minimum 5 turer.

«Ti På Hjul» er finansiert av Troms Fylkeskommune.

Leder i Tromsø Handikapforbund Laila Edvartsen, tidligere varaordfører i Tromsø kommune Anni Skogman og daglig leder i friluftsrådet.

«I november fikk vi en hyggelig mail fra Ørjan som hadde vært på alle de ti turene. Det kaller vi en sprek og sporty hjulbruker!»

Tine Marie Hagelin

Vakre Jægervatnet er en av turmålene til «Ti På Hjul».

Oversikt over våre tilrettelagte turmål.

Sprek Ørjan besøkte alle «Ti På Hjul»-turene i 2015. Her framme ved Skogsbua i Malangen. Foto: Privat.

Ørjan kom seg også inn til friluftspelen Juksavatn i Balsfjord. Foto: Privat.

Å lage og leke i klatrejungelen syntes elevene var gøy. Og den morsomste leken var den som elevene selv stod for.

Friluftsskole i fellesferien

«Mange av elevene spurte alt på dag én om vi ville arrangere Friluftsskole neste år også!»

Tine Marie Hagelin

Konseptet Friluftsskole ble en stor suksess! Sammen med Balsfjord, Tromsø, Lyngen og Storfjord kommune ble det arrangert Friluftsskole i fellesferien i 2015. Dette er første gang friluftsrådet har arrangert Friluftsskole,

Alle Friluftsskolene gjennomførte kursing i følgende 4 grunnleggende friluftstemaer:

1. Allemannsrett og ferdselskultur
2. Kartforståelse
3. Raste- og leirplass
4. Tur eller ekspedisjon

og dette er noe vi absolutt må videreføre som en fast årlig tradisjon. Tilbakemeldingene har utelukkende vært positive, både fra kommunene, elevene og foreldrene. Alle elevene var veldig positive og fornøyde og trivdes godt med å være ute og lære om kart og kompass, allemannsretten og dra på ekspedisjon.

I **Lyngen** kommune arrangerte vi Friluftsskole sammen med Lyngen kommune og Jægervanet leirskole fra 3-5. august med 20 påmeldte elever.

I **Storfjord** kommune arrangerte vi Friluftsskole sammen med Frivilligsentralen i kommunen og Vestre Storfjord Lysløypelag fra 22.-25. juni med 27 påmeldte elever.

I **Balsfjord** ble det arrangert Friluftsskole sammen med BULA-huset fra 25. og 26. juni og en etterfulgt helg i august for 12 elever.

I **Tromsø** kommune arrangerte vi Friluftsskole i Kroken sammen med Tromsø kommune i høst ferien 1--3. oktober for 19 elever.

I **Karlsøy** kommune ønsket de å samarbeide om å arrangere Friluftsskole, men det ble av ulike årsaker ikke gjennomført i 2015, men de ønsker å være med i 2016.

Vi var så heldige å motta utstyrspakker fra Friluftsrådenes Landsforbund til hver Friluftsskole. Hver pakke inneholdt relevant utstyr som lavvo, bålpanne, øks og sag, natursti og telt. Alle elevene fikk også hvert sitt tøffe pannebånd med Friluftsskole-logoen på.

FRILUFTSSKOLEN

Friluftsskoleelevene i Tromsø lagde all mat selv.

Artsbestemmelse av humler på Friluftsskolen i Storfjord.

Tøffingene i bekken.

Friluftsskolen i Tromsø ble arrangert i Kroken.

Fire glade elever på Friluftsskolen i Storfjord.

Lulledalen i Storfjord er et populært friluftsområde og et typisk A-område. Kommunen har gjort en flott jobb.

«Alle kommunenes friluftsområder blir nå kartlagt og verdsatt!»

Maja Sjöskog Kvalvik

Lyngstuva i Lyngen er et svært viktig friluftsområde som brukes mye av både lokale og regionale turfolk.

Verdikartlegging og verdsetting av kommunenes friluftslivsområder

I januar 2015 startet vi arbeidet med å kartlegge alle friluftsområdene i medlemskommunene Balsfjord, Karlsøy, Lyngen og Tromsø. Friluftsrådets nye prosjektleder Maja Sjöskog Kvalvik starten den 19. januar i 50% stilling. Kartleggingen gjøres etter veilederen fra Miljødirektoratet, og er en del av et nasjonalt prosjekt. Det er et mål at alle kommuner i Norge skal være førstegangskartlagt før utgangen av 2018.

Status i februar 2016 er omlag 320 kartlagte områder i Tromsø, 100 i Balsfjord, 90 i Lyngen og 80 i Karlsøy.

Det ble etablert arbeidsgrupper i hver kommune, med Maja som prosjektleder. Arbeidsgruppene avgrenset og beskrev friluftsområder på manuskart/papirkart våren sommeren 2015. Etter sommerferien og utover høsten har Maja digitalisert områdene, renskrevet områdebeskrivelsene, ringt rundt til viktige ressurspersoner for mer informasjon, samt gått gjennom alle skriftlige kilder som kan ha noe å si om friluftsb Bruken i aktuelle områder.

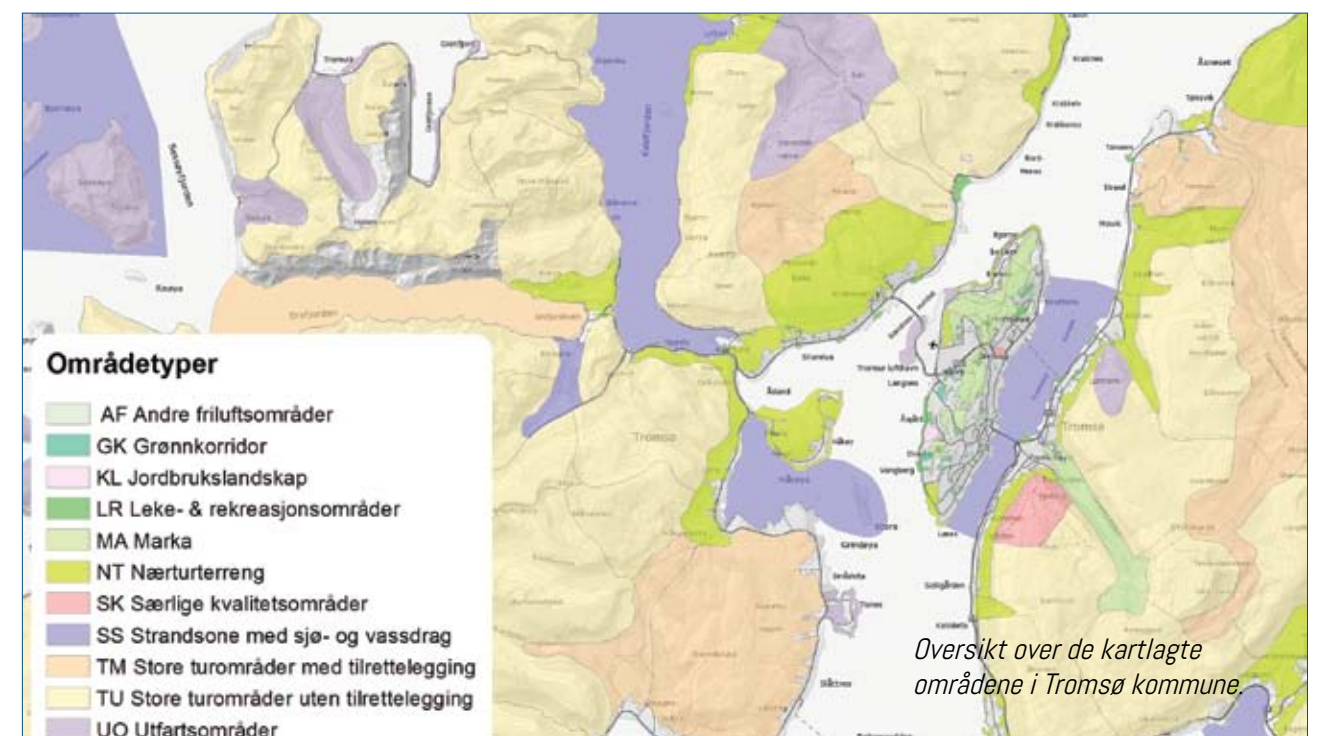
I 2016 fortsetter det spennende arbeidet med å verdsette friluftsområdene før kartleggingen legges ut på kvalitetssikring i april. Dette prosjektet skal være ferdig innen juli 2016. Prosjektmidlene er finansiert av Troms fylkeskommune (og Miljødirektoratet) og Tromsømarka-prosjektet.

Storfjord kommune sin kartlegging ble ferdig og lagt ut på kommunens hjemmeside for offentlig kvalitetssikring våren 2015. I Storfjord er imidlertid ikke nærområder som grusbaner, badestrender, ballbinger og lignende inkludert, noe som er et krav fra Miljødirektoratet. I tillegg har Storfjord kommune sin kartlegging noe grovere detaljnivå, med større og færre områder, sammenlignet med friluftsrådets øvrige medlemskommuner. Det er derfor ønskelig å få Storfjord kommune sin kartlegging mer detaljert, slik at kartleggingen kan brukes i større grad i diverse planprosesser. Etter diskusjon med Fylkeskommunen har friluftsrådet fått klarsignal å bruke restmidlene fra kartleggingen i de øvrige kommunene

Hvorfor skal vi kartlegge friluftslivsområdene våre?

Skal vi ivareta og utvikle arealer for friluftslivet, og nå målet om at alle skal kunne drive et variert friluftsliv i nærmiljøet og naturen for øvrig, må vi først vite hva vi har. Det er et nasjonalt mål at flest mulig av landets kommuner skal ha kartlagt og verdsatt sine friluftsområder innen 2018.

Staten stimulerer til dette gjennom midler over statsbudsjettet. Først og fremst gir arbeidet et verdifullt kunnskapsgrunnlag som kan brukes i kommunal og regional arealplanlegging. Arbeidet gir også grunnlag for å identifisere områder som bør statlig sikres og/eller tilrettelegges med gapahuk, p-plass etc.

på å revidere Storfjord kommune sin kartlegging. Dette arbeidet vil starte i begynnelsen av 2017.

Den ferdige kartleggingen kan kommunene oppdatere fortløpende dersom direkte feil eller mangler oppdages, eller i det minste som del av det innledende arbeidet med rulling av arealplanen.

Kartleggingen er finansiert av Troms Fylkeskommune og Miljødirektoratet.

Friluftsrådets Maja leder det viktige kartleggingsarbeidet.

Befaring til Sandørneset sammen med Storfjord kommune og Vestre Storfjord Lysløypelag. Sandørneset er et veldig populært friluftsområde.

Statlig sikring av friluftsområder

Norge er rikt på naturområder, men vi er avhengig av at områdene er tilgjengelige for oss. Allemannsretten sikrer rett til fri ferdsel i skog og mark, men den kan ikke hindre at for eksempel nedbygging gjør områder ubrukelige til friluftsliv. I enkelte tilfeller kjøper det offentlige opp verdifulle områder, for å sikre dem som friluftslivsområder. Sikring av områder for friluftsliv innebærer at det offentlige skaffer seg råderett over arealer ved erverv av eiendomsrett, eller ved avtale om varig bruksrett (servituttavtale). Miljødirektoratet forvalter statens økonomiske virkemidler til dette formålet. De statlige midlene tildeles kommuner og interkommunale friluftsråd.

Storfjord kommune ønsket at friluftsrådet skulle bistå dem med å statlig sikre friluftsområdet Sandørneset ved Elvevoll. Dette arbeidet ble startet i 2015, hvor friluftsrådet og Storfjord kommune hadde dialogmøter

Haugland gård ligger idyllisk til på Hersøya i Karlsøy. Gården er statlig

sikra og man kan overnatte i huset om man kontakter «Jeger og fisk».

om sikringsprosessen, telefonmøter med FL og søkte sikringsmidler hos Miljødirektoratet. I tillegg ble grunneier informert om kommunens planer/ønsker om å sikre området for friluftsliv. I 2016 fortsetter arbeidet med å få Sandørneset statlig sikret for friluftsliv.

Oppdatering av forvaltningsplaner

Det har vært et behov for å oppdatere/revidere mange av forvaltningsplanene til de statlig sikra friluftsområdene i kommunene. Friluftsrådet utvidet Maja S Kvalvik sin stilling med 25% fra september og ut året, hvor hennes nye oppgave var å bistå kommunene med revidering/oppdatering av forvaltningsplanene sine. Hun har hjulpet Lyngen kommune med Sandvika og Årøyholmen, Balsfjord kommune med Skrivarholmen og Hjertøya, samt Karlsøy kommune med Haugland gård. Disse fire forvaltningsplanene ble sendt til Fylkesmannen for godkjenning slik at det kan søkes om tilretteleggingsmidler fra 2016. I tillegg har friluftsrådet gjenopptatt arbeidet med Juk-

savatn friluftsområde, og var på befaring til Juksavatn med tidligere politisk ledelse, Strupen utviklingslag og Fylkesmannen i Troms i september. Det var enighet om at det må en avklaring fra Balsfjord kommune om området skal prioriteres til friluftsliv eller skogbruk. Dette vil diskutert på formannskapsmøte i april 2016.

Behov for å sikre flere friluftsområder?

Her kan vi i friluftsrådet bidra. Det er mye midler å hente fra Miljødirektoratet til både sikring av nye friluftss-

områder og tilrettelegging av allerede sikra friluftsområder. Ønsker kommunene å sikre flere områder, kan vi bidra i prosessen, lage forvaltningsplaner, skrive søknad og rapportere. Dette er en gratis tjeneste vi tilbyr kommunene.

«Ta turen til vakre Haugland gård på Hersøya, og overnatt i huset som selveste Jan Baalsrud søkte tilflukt på sin farefulle ferd fra tyskerne»

Maja Sjøskog Kvalvik

Statlig sikra friluftsområder:

STRUPEN (JUksAVATN)	Balsfjord kommune
HJERTØYA	Balsfjord kommune
SKRIVARHOLMEN	Balsfjord kommune
FAGERENG	Tromsø kommune
TROMSDALEN	Tromsø kommune
STRAUMHELLA	Tromsø kommune
ÅRØYA	Lyngen kommune
SANDVIKA	Lyngen kommune
HAUGLAND GÅRD	Karlsøy kommune

Hva er et statlig sikret friluftslivsområde?

I over femti år har staten bidratt til å sikre folk tilgang til friluftslivsområder, gjennom kjøp av grunn eller avtaler om bruk og tilrettelegging.

I dag har vi nesten 2 300 friluftslivsområder i Norge, som kommunene og staten i samarbeid har sikret for allmennhetens friluftsliv.

Kommunale prosjekter – turmålsatsing «Fellesprosjektet Fløya»

Folkefjellet Fløya er et yndet turmål for både lokale, nasjonale og internasjonale turfolk. Utsikten fra Fløya er upåklagelig.

Befaring på Fløya med Botanisk forening og kommunen.

Også firbente hjelp til å merke Fløyas nye rundløyper.

En iherdig dugnadsgjeng som hjelp til å merke løypene.

Nye rundløyper på Fløya

Stiene er delt in i 3 farger, med ulik lengde.

GUL STI: 1 km. Utsiktsrunden

BLÅ STI: 2,3 km. Steinbøhytta med utsikt mot Tromsdalen

RØD STI: 4 km. Topptur til Varden på Fløya

«Folkefjellet Fløya har fått nye, merkede turløyper»

Tine Marie Hagelin

Sammen med Tromsø kommune, Norsk Botanisk Forening Nord, har friluftsrådet startet et fellesprosjekt på vedlikehold/informasjon/kanalisering av løypenettet i/ rundt/på Fløya. Det er et stort behov for vedlikehold av stiene og kanalisering av ulike brukergrupper. Videre er

Fløya en hot spot for spennende og sjeldne botaniske arter, et yndet turmål for turister og et av byens mest besøkte bynære friluftsområder.

Sammen med Tromsø kommune (avdeling park og vei, og byutvikling) og Nordnorsk Botanisk Forening er det nå etablert og merket tre rundløyper oppe på Fløya, som alle tre starter ved Fjellstua. I starten av sommeren var samarbeidspartene på en dagsbefaring til det aktuelle området og vurderte hvor rundløypene skulle gå. Målet

med å lage rundløyper er å skåne de mest sårbare og utsatte områdene med sjeldne botaniske forekomster, og heller legge stiene i eksisterende slitte stier. Det ble en fin befarings som la grunnlaget for de tre rundløypene. Det ble kjøpt inn tre påler i sibirsk lerk som ble malt på toppen. Hver rundløype har sin egen farge, slik at man enkelt kan følge en bestemt farge og vite at en er på rett sti.

Friluftsrådet inviterte vi til merkedugnad den 21. september. 8 personer deltok på dugnaden og alle tre løypene

er ferdig merket med påler med ulike farger. Takk til alle dere engasjerte frivillige som var med på dugnaden!

Når den nye fjellheisen er på plass våren 2016 vil besøkende kunne benytte seg av de nye rundløypene, og de sårbare stedene i terrenget vil forhåpentligvis få mindre belastning med kanalisert ferdsel.

La humla zuuuuze...

Friluftsliv er ikke bare å komme opp i høyden eller inn i skogen. Friluftsliv er også å få nærkontakt med naturen og dens store og små innbyggere. Og hva er vel et sikrere tegn på vår enn å høre humledronninga summe iherdig i seljetrærne eller blant de irrgønne buskene? Vi i Ishavskysten friluftsråd ble forespurt av «La Humla Suse» om vi ville samarbeide med dem om å arrangere humlevandringer i Tromsø i 2015. Selvsagt ville vi det!

For ikke bare er humla vår lodne og snille pollinator som varsler om vårens anmarsj, humla flyr dessverre også er utrygg fremtid i møte. Humlebestandene reduseres på grunn av menneskelig påvirkning, og vi i friluftsrådet ønsker å være humle-ambassadører og spre det viktige budskapet om våre livsviktige pollinatorer. Ja, for humla har rett og slett verdens viktigste summetone.

I løpet av 2015 arrangerte Ishavskysten friluftsråd 2 kurs og en vandring:

«Visste du at det finnes hele 34 ulike humlearter i Norge?»

Tine Marie Hagelin

Humlekassekurs

Den 12. februar inviterte vi til humlekassekurs for lærere sammen med landets fremste humleekspert Atle Mjelde. Ja, det høres jo veldig sært ut, og det er kanskje det også, men for et spennende kurs! Vi fikk med oss 18 deltakere, både lærere og naturinteresserte folk. Vi lærte om humlas fascinerende verden, hvorfor det er viktig at vi bevarer dem og hvordan vi kan være husverter for humlene ved å tilby dem husrom i egne humlekasser. Hver deltaker fikk hver sin humlekasse og masse nyttig info om hva som skal utgjøre bolmaterialet. Tanken er at skolene kan ha hver sin humlekasse og slik legge til rette for at humlene har gode levekår i våre områder.

Humlelederkurs 16. juni

Neste ledd i å rekruttere gode humle-ambassadører arrangerte vi et humlelederkurs sammen med «La Humla Suse» for lærere. 5 lærere deltok på kurset som ble holdt på Holt. De flinke arrangørene Honorata Gadja og Erik B Wegge engasjerte og inspirerte under hele kurset, som ble avsluttet med en utendørsøkt hvor vi selv fanget og

artsbestemte humlene. Vi fant hele 7 forskjellige arter på bare et sted! Lærene var veldig engasjerte og så det store pedagogiske potensialet i å inkludere humler (og insekter) i uteundervisningen.

Humlevandring

Den 1. juli inviterte friluftsrådet store og små med på Tromsø kommune sin første humlevandring. Grøntområdet på Holt var et naturlig valg av sted og 15 nysgjerrige Tromsøværinger var med på vandringa. Alle fikk hver sin hån og kopp med forstørrelsesglass, og en plakat som viste alle de ulike humleartene. På humlevandringa lærte deltakerne om: humlas fascinerende biologi, hvordan de vanligste humleartene ser ut, samspillet mellom blomster og humler, hva som truer humlene og hvordan vi kan hjelpe dem.

I solskinn og null vind gikk vi på oppdagelsesferd i buskene, og en etter en klarte og fange våre lodne svarte og gule venner (som selvsagt ble sluppet fri igjen etter at vi hadde beundret dem). Også denne dagen fant vi 7 forskjellige arter – alt fra den vanlige jordhumla, til åkerhumle, trehumle og steinhumle. Forhåpentligvis ble interessen for humlenes verden vekket for deltakerne.

Tenk at det finnes hele 34 ulike humlearter i landet vårt. Denne vakre og fargerike humla er en jordhumle.

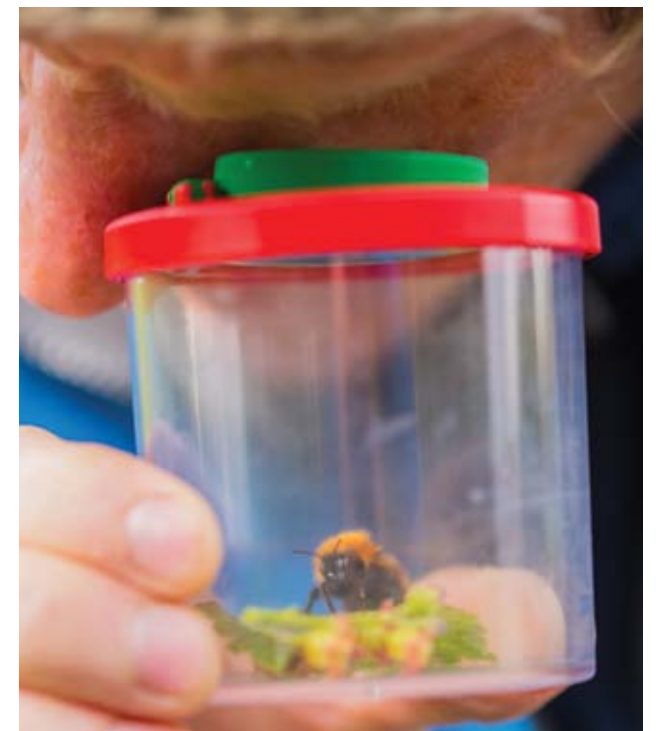
Tenk at humler kan skape så mye glede og begeistring. Hoven ble svingt både høyt og lavt.

Markhumle som samler mat.

Grøntområdet på Holt på Tromsøya var en perfekt plass å arrangere en humlevandring.

Å artsbestemme humler slo godt an hos både store og små. Her har Eivind fanget en åkerhumle.

Ordførerturen i Storfjord gikk til vakre Elvevoll dalen. Her tar turfølget en pause ved gapahuken til Lysløypelaget.

Ordførertur – en årlig tradisjon

Ordførerturene har blitt en årlig tradisjon og en hyggelig fellestur i medlemskommunene. Dette er et positivt prosjekt som skaper mye positivitet i kommunene. Sam-

men med ordførere og ansatte i kommunene arrangerte friluftsrådet og kommunene ordførertur i alle kommunene i 2015.

I 2015 gikk ordførerturene til:

- TROMSØ:

17. mars:

Vinteraktiviteter for alle og bålkos på Charlotten lund.
- KARLSØY:

28. mars:

Vinteraktiviteter for alle og bålkos ved Hansnes skole.
- BALSFJORD:

2. august:

Fjelltur til Haugafjell.
- STORFJORD:

14. juni:

Fellestur til Elvevoll dalen.
- LYNGEN:

30. august:

Fellestur til Lyngsdalen.

Stas å sitte ved siden av ordføreren i Tromsø kommune!

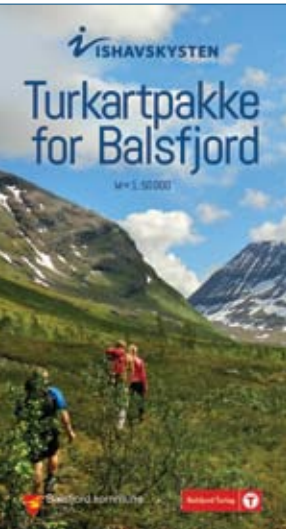
Ordførerturen i Lyngen gikk til vakre Lyngsdalen.

Turkartpakke Balsfjord og Storfjord

Sammen med Storfjord og Balsfjord kommune, lag og foreninger, har friluftsrådet startet arbeidet med å lage turkartpakker for disse to kommunene. Det ble søkt spillemidler for begge prosjektene, hvor vi i Balsfjord fikk avslag i 2015 og i Storfjord til vår store overraskelse fikk tilsagn i 2015. Vi valgte imidlertid likevel å fortsette arbeidet i Balsfjord selv om vi fikk avslag på spillemiddeleknaden. Etter god dialog med ledelsen i Balsfjord om spillemidler til prosjektet har friluftsrådets styre vedtatt å legge ut for kostnadene til vi får spillemidler, slik at kartene kan produseres. I Balsfjord kommune har arbeidet kommet godt i gang, og kartene er under produksjon og vil deles ut gratis til alle husstandene i april/mai 2016.

I Storfjord har kommunen og friluftsrådet avtalt med lag og foreninger å få gått opp alle stier og løyper med GPS. Dette arbeidet vil utføres sommer 2016, slik at kartene kan trykkes vinter 2016 / 2017 og distribueres sommer 2017.

Ønsker Tromsø, Lyngen og Karlsøy lignende turkart? Kontakt friluftsrådet!

Turpakken for Balsfjord.

Nr	Turkart	Høyde	Langde	Årsmat og parkering	Beskrivelse	Vandringstid
1	Peridalen (Storfjord)	817 m.ø.h.	0,5 km	Start ved parkeringsplassen 300 m langs E6 vestover fra Nordfjellheim.	Løypefelt markert med rødt. Det er relativt bratt det siste stykket før topp-plaket.	Middels
2	Balsfjord (Balsfjord)	1457 m.ø.h.	8 km	Følg veien til gården Tronnesen, ca. 1,5 km nord for Fjellstuvet. Parkering på skrå på østre side av veien mellom bus stoppestedet og gården.	Følg rødt markert løype langs en/horizontell 5 km lange klattevei. Fra ca 700 m.o.h. blir det bratt oppover skrått. Ca. halvveis opp skrått krysser du elva og følger den der relativt bratte stigningen mot toppen.	Krevende
3	Elvheim (Storfjord)	540 m.ø.h.	0,8 km	Parkering ved Møllingsvolden bryggehus, ca. 1 km sør for veistoppet nord på Møllingsvolden (ved Balsfjord).	Denne ruta er markert fra bryggehuset og rett oppover fra til over skogplandet, ved 400 m.ø.h. Her dreier løypa nedover og følger et bryllings skråning lende fram til Løken.	Middels
4	Mikkelsen (Storfjord)	806 m.ø.h.	7,5 km	Start/parkering i ytterkant av bryggehuset på Andenes, via vass trekk fra på nedre side.	Denne ruta følger rødt markert sti til like over skogplandet, videre kan hende noe sparsom markering enkelte steder mot toppen.	Middels
5	Kverfjell (Storfjord)	1013 m.ø.h.	0,5 km	Ruta 1 – fra Fjellstuvet i Fjellstuvet Parkering i gården Plassen ved bryggehuset.	Løype er markert og følger tradisjonell løype langs elva. Etter 1,5 km går veien over 10 sti og etter ved 1 km er du over skoggrensa, ca. 450 m.ø.h. Her fortsetter den markerte ruta den markerte stien.	Krevende
6	Balsfjord (Storfjord)	428 m.ø.h.	0,5 km	Ruta 2 – fra Elvheim til Fjellstuvet Parkering i gården Plassen ved bryggehuset.	Følg E6 10 km nordvest fra veistoppet på Møllingsvolden, rett ca. 12 km fra km marker på Balsfjord. Parkering på avkjøringsplassen på nedre side av veien nær Løken. (Sti til Elvheim går stikk på sørøst side). Følg grønt markert fra gården, ca. 7-800 m. i løpet av 1 km. Veien på godt tørt, relativt sti, til skogplandet/gapahuken, ca. 2 km fra start. Følg markert sti som går rett fram. Deretter tar du rett til der man kommer opp på den markerte ryggen som fører opp til toppen. Ta høy opp på denne, relativt kort og bratt stigning. Følg ryggen til toppen. For å gå, da det er.	Middels
7	Balsfjord (Storfjord)	1013 m.ø.h.	8 km	Ta av på skogveien på Sandstuvet, skilting mellom kommunene. Følg veien til bryggehuset der du parkerer.	Rødt markert løype går fra bryggehuset langs skogveien, 3-400 m, deretter fortsetter stien oppover til et skilting mellom kommunene, ca. 1,5 km, der tar du til høyre. Markert stigning opp til Fjellstuvet, noe bratte den siste stigning.	Krevende
8	Mikkelsen (Storfjord)	1180 m.ø.h.	11 km	Parkering ved bryggehuset på Karternes.	Følg «grønnveien» 3-400 m sørvest, til der rødt markert løype tar av. God sti, lett å følge fram.	Krevende
9	Tromsø (Storfjord)	876 m.ø.h.	0,5 km	Parkering ved bryggehuset ved Løken på Tromsø, gamle E-6.	Markert løype følger tradisjonell sti av gran, furu, og vidne langs skogplandet og gjennom skog og E-6. Følg veien videre opp dalen til et tydelig skogskjudd. Løype krysser dalen og følger dalen opp til bryggehuset der skrått.	Middels

I Turpakken for Balsfjord finner du en turbeskrivelse for 11 av de merkede turene.

Temaet ferdse i strandsonen ble diskutert på dagsseminaret om allemannsretten.

Kurs i 2015

Kurs i allemannsretten med jurist Marianne Reuch Den 23. april arrangerte friluftsrådet i samarbeid med Tromsø kommune seminar om allemannsretten. Vi inviterte jurist Marianne Reuch opp på et dagsseminar. Vel-dig spennende og godt oppmøte (ca 60 personer deltok).

Sjømat på bål sammen med Norges Sjømatråd.

Fokuset på å få friluftsliv inn i skolen ble i 2015 prioritert gjennom kurs for lærere. Den 11. november ble det holdt et gratis dagskurs for lærere om sjømat på bål sammen med Norsk Sjømatråd. Alle lærerne i medlemskommunene ble invitert til å være med. Det ble et vel-lykket kurs sammen med 6 lærere, hvor alle lærerne var enige om at de aldri mer skulle grille pølser på bål!

Reidun fra Norges Sjømatråd informerte og demonstrerte hvor enkelt det er å lage sunn man på bål.

Tilrettelegging for rullestol på stien inn til Gapahuken i Lulledalen.

Prosjekter sammen med andre

SpareBank 1 Nord-Norge støttet «Friluftslivets År»

Tusen takk til SpareBank 1 Nord-Norge som ønsket å sponse to friluftstiltak med 25 000 kr hver. Pengene fikk bein å gå på og har resultert i ny gapahuk på Reinøya og grillhytte på Lyngseidet. Takket være iherdig innsats fra frivillige i Stakkvik IL og Lyngseidet Hytteforening har innbyggerne i Karlsøy og Lyngen fått enda et nytt turmål å legge søndagsturen til. Begge er åpne for alle og i lett-gått turterreng som passer de fleste.

Lulledalen skogsti

Sammen med Statskog AS har friluftsrådet fortsatt arbeidet med å tilrettelegge Lulledalen skogssti for rullestolbrukere. I 2014 ble de første 150 meterne tilrettelagt, i 2015 fortsatte arbeidet. Vell utført og ledet av Kjetil Letto i Statskog.

Kanotur i Lyngen

Aktivitetsgruppen for rus og psykisk helse i Lyngen kommune og Ishavskysten friluftsråd søkte og fikk tilsagn til padletur i Nordreisaelva sommeren 2015. Tiltaket var

for utsatte grupper i kommunen. Tilbakemeldingene etter turen var svært gode, både fra brukerne og de ansvarlige for prosjektets side. Målsettingen om å fremme aktivitet, skape fellesskap ved bruk av naturen er innfridd. Samtidig gir det å få padle kano en ekstra dimensjon med tanke på opplevelse og mestring av friluftsliv.

Friluftselev på arbeidsuke

Vi i friluftsrådet var så heldige å få vår egen friluftslivselev en hel uke i mars. Friluftsgutten Kristian Bjellan Hals var på arbeidsuke hos oss fra 16-20.mars og hjalp oss med viktige friluftssaker. Så artig at han hadde lyst til å lære mer om friluftsliv og Ishavskysten friluftsråd! Kristian var en kløpper på dataen og hjalp oss med å lage en oversikt over hyttene i kommunene våre, han intervjuet Tromsø kommunes politiske partier om friluftsliv og hjalp til med å arrangere ordførerturen i Tromsø kommune og «Friluftsliv for alle» sammen med Arctandria.

Friluftsjournalisten Kristian intervjuet ordføreren.

Kristian og Kristin Røymo fra Tromsø AP

Kristian lager bålcaffe til ordførerturen i Tromsø.

Dette sa politikerne var viktigst å jobbe med innen friluftsliv:

Lage sykkelveier og å gjøre det lett å komme frem i byen og i naturen.

– SV

Gjøre naturen tilgjengelig for alle, utvide Tromsømarkaprojektet og uteskole.

– HØYRE

Å gjøre ferdig sommerstien i lysløypa på Kvaløya og vi støtter Tromsømarkaprojektet.

– KRF

Å få bydelene inn i Tromsømarkaprojektet, gjøre naturen mer tilgjengelig, gjøre Tromsø til en friluftsdestinasjon.

– AP

Få et bra kollektivtilbud i helgene for at folk skal kunne dra på tur uten bil. Ha større fokus på friluftsliv på skolene. Legge til rette for hverdagsfriluftsliv.

– MDG

Gjøre det lettere for folk å komme seg ut på tur og lage sykkelstier

– RØDT

Gjøre naturen tilgjengelig for alle/flest mulig, få friluftsliv inn i folkehelsearbeidet og fortsette å jobbe med de samme tingene Tromsø jobber med i dag.

– FRP

Strandrydding i Rekvika på Kvaløya med «Ren Kyst». Foto: Bo Eide.

Hva med å padle kajakk på idylliske Jægervatnet i Lyngen? Foto: Lyngen kommune.

«Ren Kyst» – Marin forsøpling

Tromsø kommune har siden 2012 drevet strandryddeprosjektet «Ren Kyst», med hovedfokus på kysten i Tromsø og Karlsøy, i godt samarbeid med kommuner, fylkesmann, frivillige og andre. For å tilpasse seg en finansieringsordning fra Miljødirektoratet ble prosjektet i 2015 overtatt og administrert fra Ishavskysten, og prosjektorrådet utvidet til medlemskommunene. Prosjektet ble tildelt kr 440.000 kr til arbeid med en info-film, og til dekking av direkte rydderelaterte kostnader.

Midlene kom oss i hende ganske sent på sesongen. Dette gjorde at nesten ingen penger ble brukt til praktisk ryddeaktivitet i 2015, selv om det ble gjennomført mange ryddinger gjennom hele sesongen i 2015, de siste i begynnelsen av oktober. Mange ryddinger blir gjort helt uten kostnader, av frivillige, og søppelhåndteringskostnaden ble ivaretatt av gamle midler.

Det ble gjennomført et filmprosjekt i 2015, i samarbeid med Kystvakten. Filmen skal lanseres i forbindelse med oppstart av ryddesesongen 2016. Videre har Remiks fått 85 000 kr for håndtering av marint avfall fra Tromsø og Karlsøy i 2016 og 2017.

Det er planlagt en rekke ryddetiltak i 4 av 5 medlemskommuner i vårperioden, før rapporteringsfristen 1. juni 2016.

Tilrettelagt for rullestol til Jægervatnet leirskole

Friluftsrådet støttet Jægervatnet leirskole med 20 000 kr slik at de kunne tilrettelegge veien inn til leirskolen for rullestoler.

Gapahuk på Hansnes barnehage

Friluftsrådet har støttet Hansnes barnehage med 20 000 kr til å bygge en gapahuk i tilknytning til barnehagen.

Turregistrering – hvor mange går på tur her egentlig?

Friluftsrådet kjøpte inn 3 tellere i 2015 som medlemskommunene kan låne på åremål. Tellerne monteres langs stien, gjerne på et tre, og vil telle hver eneste en som går forbi. SafeZone leverer slike tellere, og Tromsø kommune benytter seg alt av disse til å registrere bruken av Tromsømarka. Ved å benytte seg av en slik teller, kan man enkelt få oversikt over hvor mange som bruker en sti før og etter tilrettelegging. Ta kontakt om dere ønsker å låne en!

Kommunenes utstyrsbaser

Lyst til å padle kano eller kajakk?

Kontaktinfo

TROMSØ (KANO):

Læring gjennom arbeid (LGA): Tlf. 41 24 20 90

BALSFJORD (KANO):

BULA-huset: Tlf. 488 81 531

STORFJORD (KAJAKK):

Vestre Storfjord Lysløypelag: Tlf. 464 19 556

KARLSØY (KANO):

Karlsøy kommune: Tlf. 77 74 60 00

LYNGEN (KAJAKK):

Tlf. 971 35 227

Ishavskysten friluftsråd og medlemskommunene har utstyrsbaser med 8 kanoer eller kajaker som kan leies/lånes. Sikkerhetsutstyr følger med. I tillegg har friluftsrådet kjøpt inn forskjellig turutstyr som kan lånes i kommunene: telt, lavvoer, liggeunderlag og soveposer, med mye mer.

Friluftsliv

– fordi innbyggerne fortjener det!

Derfor er friluftsliv så viktig:

- Hele 7 av 10 nordmenn bruker turer i skog og mark for å holde seg i fysisk aktivitet.
- Friluftsliv er de inaktives foretrukne aktivitetsform.
- Friluftsliv brukes til avkobling fra hverdagen for noen, fysisk aktivitet for andre, men det kan samtidig være en måte å komme tilbake til samfunnet for de som er utenfor.
- Friluftsliv er sosialt utjevnende og har lave investeringskostnader.
- Kontakt med natur og utsikt til natur i seg selv reduserer stress, påvirker immunforsvaret og påskynder tilfriskningsprosesser for syke mennesker.
- Friluftsliv gir en positiv mestringsopplevelse og et styrket selvilde.
- Kort avstand til naturområder og gode forbindelser til sti- og løypenett reduserer terskelen for bruk av skog og kulturlandskap til rekreasjon, trening og avkobling.
- Fysisk aktivitet i seg selv er gunstig for å unngå visse sykdommer, fysisk aktivitet ute gir sol og dagslys og fremmer motorisk utvikling hos barn: balanse, koordinasjon, rom – og retningssans.

Visste du at

...dersom 10 000 innbyggere går 30 minutter hver dag vil det spare kommunen for 294 millioner kroner i året?

Friluftsliv er et kinderegg:

- Det er gratis
- Det gir fysisk aktivitet
- Det gir god mental helse

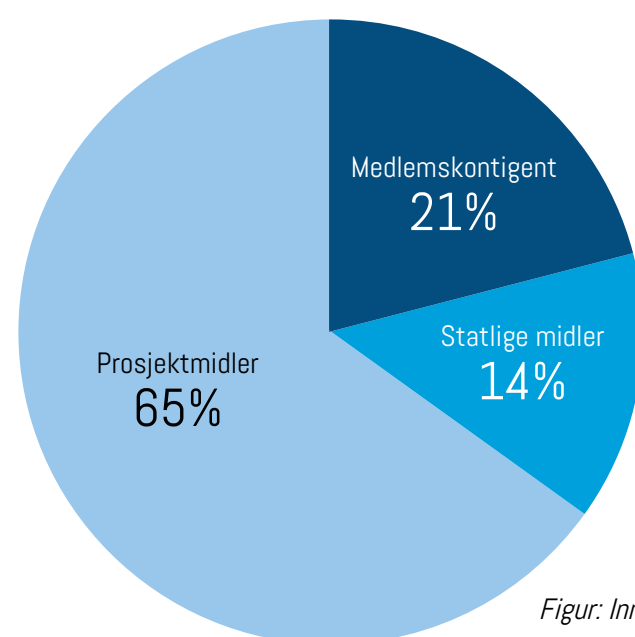
Friluftsliv kan snu den negative trenden i samfunn hvor...

- Kun 1 av 5 møter helsemyndighetenes krav om fysisk aktivitet (30 minutter for voksne og 1 time for barn per dag).
- Stillesitting i seg selv har blitt en selvstendig risikofaktor for dårlig helse.
- Vi blir tykkere og livsstilsykdommer står i kø.
- Barn og unge er mindre ute i naturen og kontakten med livsgrunnlaget forsvinner.

...dersom kommunene...

- Kartlegger og verdsetter sine friluftslivs-områder.
- Avsetter store, attraktive grøntområder i planer for alle nye barnehager, skoler og boligområder.
- Prioriterer friluftstiltak i kommunedelplanen for idretts- og friluftsanlegg.
- Anlegger «grønne snarveier» i form av gang og sykkelveier, turveier og turstier.
- Sikrer, tilrettelegger og drifter friluftslivs-områder som hundremeterskoger, nærfriluftsområder og innfallsporter til større turområder.
- Legger til rette for gode rammevilkår for frivilligheten og friluftsrådene.

Regnskap 2015

Figur: Inntekter 2015

		Inntekter 2015
Medlemskommunene	Medlemskontingent	-809 080,00
Fylkesmannen i Troms	Gavekort fra Fylkesmannen i Troms	-1 000,00
NAV	Sykelønsrefusjon	-32 031,00
	Momskompensasjon	-142 509,57
Administrasjonstilskudd	Troms fylkeskommune	-200 000,00
Administrasjonstilskudd	Friluftsrådenes Landsforbund	-325 000,00
Digitale tellere	Troms fylkeskommune	-58 500,00
Turutstyr 2016	Troms fylkeskommune	-75 000,00
Lulledalen skogsti	Troms fylkeskommune	-30 000,00
Kanotur Lyngen	Troms fylkeskommune	-6 500,00
Infotavle Karlsøy	Kvinneutvalget KJFF	-53 000,00
Tiltak FÅ15	Friluftsrådenes Landsforbund	-60 000,00
Humleinstruktørkurs	La Humla Suse	-2 043,00
Kartlegging	Tromsømarkaprosjektet	-100 000,00
Kartlegging	Troms fylkeskommune	-585 000,00
Friluftsliv for alle	Troms fylkeskommune	-100 000,00
Friluftsliv for alle	Friluftsrådenes Landsforbund	-260 000,00
Ti På Hjul	Troms fylkeskommune	-90 000,00
Turkameratene	Troms fylkeskommune	-60 000,00
Turkort	Troms fylkeskommune	0,00
Turkalender	Troms fylkeskommune	-55 000,00
Turkalender	Friluftsrådenes Landsforbund	-45 000,00
Friluftsskole	Egenandel	-6 600,00
Friluftsskole	Troms fylkeskommune	-65 000,00
Friluftsskole	Friluftsrådenes Landsforbund	-65 000,00
Friluftslivets år 2015	Sparebank 1 Nord-Norge	-50 000,00
Fløya	Troms fylkeskommune	-126 000,00
Marin forsøpling	Miljødirektoratet	-440 000,00
	SUM inntekter	3 842 364,00

Prosjekt	Hva?	Utgifter 2015	Budsjett 2015
	Lønnskostnader (for alle ansatte)	1 318 379,83	1 416 600,00
	Styreonorar	36 000,00	36 000,00
	Brosjyre «Friluftsliv og folkehelse»	900,00	0,00
	Beverting	7 160,86	30 000,00
	Kommunale prosjekter	200 000,00	200 000,00
	Telefon	9 489,81	15 000,00
	Kurs/konferanseavgifter	36 225,19	50 000,00
	Kjøregodtgjørelse	18 444,65	45 000,00
	Husleie	127 630,00	160 000,00
	Faste avgifter	97 902,11	90 000,00
	PC og utstyr til PC	16 548,40	30 000,00
	Seminar Allemannsretten	11 187,50	0,00
	Avsatt midler (2016-midler)	158 000,02	0,00
	Statskog (Lulledalen)	15 000,00	0,00
	Beverting	1 747,00	20 000,00
Kartlegging	Telefon	0,00	2 400,00
Kartlegging	Annonse, reklame, informasjon	0,00	10 000,00
Kartlegging	Kurs/konferanseavgifter	7 440,28	20 000,00
Kartlegging	Kjøregodtgjørelse	3 397,70	45 000,00
Kartlegging	Husleie	60 000,00	60 000,00
Kartlegging	PC og utstyr til PC – inkl. programvare	18 910,00	30 000,00
Kartlegging	Avsatt av midler til 2016	177 084,00	30 000,00
Ordførerturer	Beverting og utstyr	15 431,72	25 000,00
Friluftskonkurranse	Tilskudd til vinnerne	13 000,00	0,00
Turkartpakke - Balsfjord	Porto og frakter	0,00	10 000,00
Turkartpakke - Balsfjord	Annet inventar og utstyr	0,00	156 250,00
Turkartpakke - Balsfjord	Design av brosjyre	0,00	68 750,00
Friluftsliv for alle	Informasjon og reklameartikler	61 845,00	65 000,00
Friluftsliv for alle	Matvarer	40 154,95	100 800,00
Friluftsliv for alle	Kjøregodtgjørelse	9 640,10	27 000,00
Friluftsliv for alle	Tilskudd til arrangører	64 000,00	84 000,00
Ti På Hjul	Brosjyrer og materiale	28 738,00	30 000,00
Ti På Hjul	Kjøregodtgjørelse	0,00	15 000,00
Turkameratene	Engasjementer/ prosjekter	0,00	35 000,00
Turkameratene	Trykking av turkalender	1 500,00	0,00
Turkameratene	Annonse, reklame, informasjon	2 500,00	10 000,00
Turkameratene	Kjøregodtgjørelse	3 396,09	10 000,00
Turkameratene	Tilskudd til arrangører	2 000,00	24 000,00
Turkort	Design og trykking	22 185,00	10 530,00
Turkalender	Design og trykking	93 880,00	80 000,00
Turkalender	Kjøregodtgjørelse	0,00	2 000,00
Friluftsskole	Matvarer	0,00	50 000,00
Friluftsskole	Annonse, reklame, informasjon	0,00	10 000,00
Friluftsskole	Oppholdser m/mva iforb. m/kurs	0,00	25 000,00
Friluftsskole	Kjøregodtgjørelse	4 006,50	10 000,00
Friluftsskole	Lønn til ledere	89 276,50	100 000,00
Friluftslivets år 2015	Utstyr og materiale	52 607,90	50 000,00
Fløya	Beverting/matvarer	2 353,88	2 000,00
Fløya	Kjøregodtgjørelse	336,20	0,00
Fløya	Materialer til rundløpene	8 161,60	16 793,00
Fløya	Avsatt av midler til 2016	98 000,00	0,00
Marin forsøpling	Matvarer	6 131,00	12 000,00
Marin forsøpling	Annonse, reklame, informasjon	0,00	27 000,00
Marin forsøpling	Regninger fra ryddere	0,00	64000
Marin forsøpling	Reisekostnader	11 957,00	17 000,00
Marin forsøpling	Filmen «Ren Kyst»	245 550,35	300 000,00
Marin forsøpling	Annet inventar og utstyr	0,00	20 000,00
Marin forsøpling	Avsatt av midler til 2016	149 174,00	0,00
	Merverdiavgift	142 510,00	
	Overskudd overført fond	352 580,90	
	SUM er	3 842 364,00	3 747 123,00

Du står midt i mulighetene!

i ISHAVSKYSTEN
friluftsråd

Lulledalen

Juksavatn

Kyststiene på Vannøya

Fløya

Aspvatnet